J. Myanmar. Acad. Arts Sci. 2019 **Vol. XVII. No. 6B**

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှု

စန်းစန်းဝေ*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုကို လေ့လာထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ လေ့လာတင်ပြရာတွင် အခန်း(၁) နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ အခြေခံလမ်းကြောင်း၊ အခန်း(၂)၌ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှု ဖြစ်ပါသည်။ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုကို လေ့လာတင်ပြရာ၌ စစ်ရေးနှင့်အချစ်ရေးကို ဆက်စပ်၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း၊ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့အား ကိုယ်ကျင့်တရားကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သင့်သည် ဟူသောရည်ရွယ်ချက်ကို အခြေခံ၍ ဇာတ်လမ်းဆင်ခြင်း၊ တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များကို ဗဟိုပြု၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း၊ ဒဏ္ဍာရီဆန်သော လောကနှင့် ဒိဋ္ဌလောကကို အခြေတည်၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း၊ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့၏ ဘဝလေ့စွမ်းရည်ကို အခြေတည်၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း၊ ဇာတ်တက်ပိုင်းတွင် ဇာတ်လမ်းဖြစ်ရပ်များကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာအောင် ဖန်တီးခြင်း ဟူ၍ ခွဲခြားလေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများသည် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာပိုင်း၌ အများအားဖြင့် တူညီပါသည်။ ဝတ္ထုပြဇာတ်တို့နှင့်မတူ ထူးခြားသည့် ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှု သဘောများကိုသာ ရွေးချယ်၍ ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ – ***နန်းတွင်းဇာတ်၊ ဇာတ်လမ်း၊ တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင်၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဇာတ်တက်၊ ဒဏ္ဍာရီ။***

နိဒါန်း

နန်းတွင်းဇာတ်များသည် ပုဂံခေတ်ကပင် အစပျိုး သန္ဓေတည်ခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းကြပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အင်းဝခေတ် ပျို့များတွင် အာလုပ်စကားများ ပါဝင်ခြင်းသည် ပြဇာတ်နှင့် နန်းတွင်းဇာတ်ဆန်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့အရ ကျင်းပသော ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများတွင်လည်း ဇာတ်ပွဲ၏ အခြေခံ သဘောများ အဆိုအက အတီးအမှုတ်များ ထွန်းကားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ညောင်ရမ်းခေတ်တွင်မူ မဏိကက်ပြဇာတ်မှစ၍ နန်းတွင်းတော်ကြီးများ၏ သဘောကို ထိတွေ့ခွင့် ရခဲ့ပါသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်တွင် ယိုးဒယားကို

* ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ပုသိမ်တက္ကသိုလ်

နိုင်ရာမှ အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှုဖြစ်သော ရာမယဏဇာတ်ကြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ မြဝတီမင်းကြီး ဦးစ အပါအဝင် ပညာရှင်တို့၏ ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် ရာမဇာတ်တော်ကြီးကို မြန်မာမှုအသွင် ပြောင်းယူခဲ့ကြသည်။ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့၏ဘဝကို နောက်ခံပြု၍ ထိုသူတို့၏ ဓလေ့စရိုက်၊ ဘဝစရိုက်များကို စိတ်ကူးဖြင့် ဖြည့်စွက်ဖန်တီးကာ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးကို ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြသည်။ ဘုရားဟော ၅၅၀ ဇာတ်နိပါတ်များနှင့်သာ ရင်းနှီးခဲ့သော မြန်မာတို့အတွက် အဆန်းတကြယ်ဖြစ်ကာ ရသခံစားမှုများကို ရရှိခဲ့ကြသည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်များကို ကပြရန်နှင့် ဖတ်ရှုရန် ရည်ရွယ်ရေးခဲ့ကြသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် နန်းတွင်းစာဆိုများမှာ မြဝတီမင်းကြီး ဦးစ၊ သခင်မင်းမိ၊ လှိုင်ခေါင်တင်၊ နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုသူတို့ ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ရာမဇာတ်၊ အီနောင်ဇာတ်၊ ဝိဇယကာရီနန်းတွင်းဇာတ်၊ ဣန္ဒာဝံသ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို အလေ့လာခံအဖြစ်ထား၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ဝတ္ထုရှည်များ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုနှင့် အများအားဖြင့် တူညီသော်လည်း ထိုအချက်များကို မဆွေးနွေးဘဲ ကွဲပြားခြားနားသော အချက်များကိုသာ ရွေးချယ်ထုတ်နုတ် တင်ပြထားပါသည်။

၁။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ အခြေခံလမ်းကြောင်း

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများအပါအဝင် မြန်မာပြဇာတ်တို့၏အခြေခံလမ်းကြောင်းကို လေ့လာသောအခါ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၁၅၀၀) ခန့်က စခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၁၅၀၀)ခန့်တွင် သထုံမြို့နှင့် ပဲခူးမြို့တစ်ဝိုက်ရှိ မွန်တို့ဒေသနှင့် သရေခေတ္တရာပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ပျူဒေသများတွင် အိန္ဒိယမှ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ ရောက်ရှိခဲ့သည်ဟု ပညာရှင်များက ယူဆကြသည်။ သထုံမြို့နှင့် ပဲခူးတစ်ဝိုက်တွင် ကမ္ဘည်းကျောက်စာဌာနမှ တူးဖော်ရရှိသော စဉ့်ကွင်းတို့၌ သီဆို၊ တီးမှုတ်၊ ကခုန်ဟန်များ တွေ့ရသည်။ သထုံ၊ ပဲခူးနှင့် သန်လျင်မြို့များသည် ဆိပ်ကမ်းမြို့များ ဖြစ်၍ အိန္ဒိယကုန်သည်များမှတစ်ဆင့် ရာမဇာတ်သည်လည်း ရောက်ရှိလာခဲ့ဟန်တူသည်။ မြန်မာတို့သည် ရာမဇာတ်ကိုတု၍ ရာမဇာတ်ခင်းခဲ့ဟန် ရှိသည်။ ပဲခူးမြို့နှင့် သန်လျင်ဝန်းကျင်တွင် တွေ့ရသော စဉ့်ကွင်းများတွင် ဘီလူးတပ်ချီဟန်၊ တိုက်ခိုက်ဟန် စသည့် အရုပ်များ ပါရှိသည်။ ရာမမင်းသည် ဟနုမန်စစ်တပ်နှင့် ဒဿဂီရိဘီလူးတပ်ကို စစ်ထိုးသည့်ဟန် ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှင်တို့ မှန်းဆခဲ့ကြသည်။

အေဒီ(၈)ရာစုခန့်တွင် ပျူယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် တရုတ်နိုင်ငံ၏ နေပြည်တော်သို့ ရောက်ရှိပြီး ပျူအတီးအမှုတ်၊ အဆိုအကများနှင့် ဖျော်ဖြေခဲ့ကြောင်း တရုတ်မှတ်တမ်းများတွင် ပါရှိသည်။ အေဒီ(၁၁)ရာစုခန့် ပုဂံထွန်းကားလာချိန်တွင် မွန်တူရိယာ၊ မွန်သီချင်း၊

မွန်အက စသည့် သထုံယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပျူတူရိယာ၊ ပျူသီချင်း၊ ပျူအကစသည့် ပျူယဉ်ကျေးမှုသည် ပုဂံသို့ စုဝေးရောက်ရှိလာသည်။ ကျန်စစ်သားမင်းကြီး၏ နန်းတည် အခမ်းအနား၌ မွန်သီချင်း၊ မွန်အတီးအမှုတ်၊ ပျူသီချင်း၊ ပျူအတီးအမှုတ်တို့ ပါဝင်သည်ဟု ကျန်စစ်မင်းနန်းတည်ကျောက်စာ၌ ဖော်ပြထားသည်။ ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများ၌လည်း ကျွန်စာရင်းတွင် စည်သည်၊ ပသာသည်၊ ခွက်ခွင်းသည်၊ ပန်တျာသည်တို့ ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဂူဘုရား စေတီတို့ရှိ နံရံများတွင်ရှိသော ဆေးရေးပန်းချီ၌လည်း အကဟန် အမူအရာကို တွေ့ရသည်။

ပုဂံခေတ်တွင် သိဃ်သူရမည်သော အမတ်ကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၅၅၂ ခုနှစ်တွင် အလှူပြုရာ၌ အလှူမှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ ထိုကျောက်စာ၏ ဆုတောင်းတွင် မိမိသည် ဘုရားအဖြစ်ကို မရမီကြား ပဉ္စင်္ဂတူရိမည်သော စည်ညှင်းဖြင့် နိုးထသော စည်းစိမ်ကို ခံစားလိုကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အဆိုအက ပညာများသည် ပုဂံခေတ်ကပင် စတင်ထွန်းကားခဲ့မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

သက္ကရာဇ် (၁၄)ရာစု မှ (၁၈)ရာစုထိ ထွန်းကားခဲ့သော အင်းဝခေတ်တွင် မြန်မာ့အနုပညာ အဆိုအကများ ပိုမိုတိုးတက်ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် (၇၀၀)တွင် အင်းဝဘုရင်မင်းကြီး စွာစော်ကဲလက်ထက်၌ ထိုမင်း၏သားတော် မင်းဆွေနှင့် မင်းသိဒ္ဓတ်တို့သည် ပြည်ထဲရေးကိစ္စကြောင့် တောလက်ကျေးရွာ၌ ခိုအောင်းနေခဲ့ ရသည်။ ထိုသို့ နေထိုင်ရစဉ် အထိန်းတော် ငခင်ညိုက ညှင်း၊ ငခင်ဘက စည်းစုပ် တီးကာ နတ်ကလျက် မင်းသားတို့ကို ကျွေးမွေးရကြောင်း ရာဇဝင်များ၌ ပါရှိသည်။ အင်းဝခေတ်တွင် ကျေးလက်များ၌ နတ်ပွဲများ ကျင်းပကြောင်းနှင့် ညှင်း၊ စည်းစုပ်များ တီးကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဘာသာရေးပွဲများတွင် အဲသီချင်းများ သီဆိုကြသည်။ အင်းဝခေတ်တွင် ကဆုန်ညောင်ရေသွန်းချိန်၌ အဲသီချင်းများ သီဆိုသွားကြကြောင်းကို မင်းဖေယျာရန္တမိတ် စပ်ဆိုသော 'ခုနစ်ထွေလျှင်ချီ' ရတု၌ 'ရွှေဝမင်းနေ အထွေထွေကို၊ ကြည့်လေရာရာ နတ်ခြောက်ရွာသို့၊ အတာသဘင်၊ ကဆုန်တွင်လည်း၊ ပြာစင်ညက်ဖြူ၊ ရွှေပြည်သူတို့၊ သင်းဖြူကြိုင်စွာ၊ ရေနံ့သာဝယ်၊ ယင်းမာကွမ်းဖူး၊ စကားဦးနှင့်၊ ထွန်းမြူးလျှံမောင်း၊ မွေတော်တော်ပေါင်းကို၊ ပျံ့လောင်းကြည်ရွှင်း၊ အဲသီချင်းနှင့်၊ ဖွဲ့တင်းရည်ဆောင်၊ အဆောင်ဆောင်သည်၊ ခါညောင်သွန်းလှည့် လေလော' ဟု ဖွဲ့ဆို ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

မြန်မာ့ပြဇာတ်များသည် မြန်မာ့ရာဇဝင် ခေတ်ဦးကပင် ရှိခဲ့သည်။ မြန်မာ တို့သည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ရာ၌ နတ်ပူဇော်ပသခြင်းများ ရှိခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ မထွန်းကားမီကလည်း ရိုးရာနတ်များကို ပူဇော်ပသခဲ့ကြသည်။ ဘုရင် မင်းမြတ်တို့ကလည်း ဝါဝင်ဝါကျွတ် ကန်တော့လက်ဆောင် ဆက်သသည့် အခမ်း

အနားများ ကျင်းပလေ့ ရှိသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်ပင် ထွန်တုံးပိတ်ပွဲ၊ ကောက်ရိပ်သိမ်းပွဲများတွင် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပခဲ့ဟန်တူသည်။ ဘာသာရေးပွဲတော်များအဖြစ် အဆိုအကများ ပါဝင်ခဲ့ဟန်တူသည်။

မြန်မာ့ရာဇဝင်တွင် နတ်များပူဇော်သည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာနတ်များအကြောင်းနှင့် ပူဇော်ပသနည်းဆိုင်ရာများကို ရေးမှတ်ထားသော စာရင်းအမိန့်တစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ထိုအမိန့်တွင်–

> "သက္ကရာဇ် ၁၁၆၇ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅ ရက်နေ့တွင် ရှေးအစဉ်အဆက်က ပသခဲ့သော (၃၇)မင်းနတ်တို့ကို ပွဲကနားသဘင် ကျင်းပ ကခုန်တီးမှုတ်ရာ ပတ်နဲ့ လင်းကွင်း မည်သို့ကခုန်သည့် အချက်အလက်၊ နတ်ထိန်း၊ နတ်နေ၊ အတီးသမားများကို မေးစစ်၍ မှတ်သားထားရမည်။ ဘုန်းကြီးလှသော အိမ်ရှေ့ဘုရား အမိန့်တော်ကို ဦးထိပ်ရွက်ဆင်ရသည့်အတိုင်း အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ကြီး တောင်လေသာဆောင်တွင် ဆိုင်းအတီးငမြတ်သာ ငတရုတ်တို့နှင့် အတီးတတ်သူတို့ကို တီးမှုတ်ပြသစေပြီးလျှင် မှတ်သားထားသော တီးမှုတ်နည်း၊ ဆင်ယင်နည်းတို့နှင့် ပေါင်း၍ သက္ကရာဇ် (၁၁၈၅)ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၄)ရက်နေ့တွင် နတ်ထိန်းကြီး ကဝိဒေဝီကျော်၊ ရာဇဝင်ငနေ့၊ ရာဇဝင်တတ်တို့နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ (၃၇)မင်း နတ်စဉ် အမျိုးအမည် ဆင်ယင်ပသနည်း၊ တီးမှုတ်နည်း၊ နတ်သံများကို မဟာဇေယျသူရ၊ မင်းကြီး မဟာသီဟသူရ ဘွဲ့မည်ရသော ရွှေနန်းတော်ကြီးအတွင်းဝန် မြဝတီမြို့စား မှတ်သားစုဆောင်းထားသည့် စာရင်းမှတ်တမ်း"[၁]

ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

ရိုးရာနတ်များ၏ ဆင်ယင်ဝတ်စားပုံ ဟန်အမူအရာတို့သည် ပြဇာတ်နှင့် သဘောချင်း နီးစပ်သည်။ ထို့အပြင် အခါကြီးရက်ကြီးများ၌ နိပါတ်တော်ခင်းခေါ် ဇာတ်နိပါတ် ဗုဒ္ဓဝင်ဇာတ်လမ်းများနှင့် ခင်းကျင်း၍ သရုပ်ဖော်ကပြသည့် အစဉ်အလာများရှိသည်။ နိပါတ်ခင်းများကို လှည်းများပေါ်တွင်ကျင်းပပြီး လှည့်လည်၍ သရုပ်ဖော်ကပြကြသည်။ ထိုနိပါတ်ခင်းများတွင် အဆိုအတီးများ၊ စကားပြောဟန်များ ပါလာပြီးလျှင် ပြဇာတ်များ ပေါ်ပေါက်လာကြသည်ဟု အချို့က ဆိုမိန့်ကြသည်။ ပုဂံရှိ

---

[၁] မောင်မောင်တင်၊ ဦး၊ ၁၉၇၁၊ ၄။

စေတီပုထိုးများတွင် တွေ့ရသော ဇာတ်နိပါတ်စဉ့်ကွင်းများသည် ရုပ်သေးသဘော ဖြစ်သည်။

အင်းဝခေတ် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများအကြောင်းကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ သံဝရပျို့တွင်–

> "ညဉ့်ခါညဉ့်ခါ၊ ကြည်ချေရာကား၊ လသာပကြိုက်၊ စောင်းငြင်း
> လိုက်၍ ဇရိုက်ခြည်းခြည်း၊ ဖြည်းဖြည်းညင်းညင်း၊ သာချင်းရတု၊
> ပျော်မှုတစ်သီး၊ ရုပ်ကြီးရုပ်ငယ်၊ မီးဝယ်ကြည့်ပွဲ၊ အံ့အဲမနိုင်၊
> အဆိုင်ဆိုင်လျှင်၊ အဲတိုင် အဲထောက်သံနှင့်"[၁]

ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကွက်စိပ်များကို စာဟောဆရာများ ဟောပြောရာမှလည်း ပြဇာတ်ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြဇာတ်သဘော သက်ဝင်သော ဖျော်ဖြေမှုများ အင်းဝခေတ်ကပင် ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ တစ်ညဉ့်တွင်း ကပြသော မြန်မာပြဇာတ်များ မထွန်းကားမီ ညောင်ရမ်းခေတ် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ မတိုင်မီကပင် မြန်မာနန်းတွင်းဇာတ်များ ပေါ်ပေါက်နေပြီဟု ယူဆရသည်။ ညောင်ရမ်းမင်းသမီး၏ ဆံထုံးထုံးနားထွင်းမင်္ဂလာတွင် ထုတ်ပြန်သော အမိန့်တော်၌ 'သက္ကရာဇ် ၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ညောင်ရမ်းမင်းသမီး၏ ကိန္နရာဇတ်၊ မနော်ဇာတ်၊ ဝိဓူရဇာတ်၊ ကုမ္မာဘယဇာတ်၊ အန္တရဒေဝီဇာတ် စသည့် ဇာတ်စာရင်း'[၂] အမည်များကို တွေ့ရသည်။ ထိုဇာတ်များသည် ၅၅၀ ဇာတ်တော်နှင့် ဇင်းမယ်ပဏ္ဏာသဇာတ်လမ်းများ ဖြစ်သည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ အပီအပြင် ပေါ်ထွန်းလာသည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ ခေတ်စားလာသော အချိန်လည်း ဖြစ်သည်။ ငစဉ့်ကူးမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၈၃ ခုတွင် ထုတ်ပြန်သော အမိန့်တော်တွင် ကပြရမည့် ဇာတ်များစာရင်းတွင် ဣန္ဒာဝုဓ၊ သကုန္တလ၊ ရာမယဏ၊ ဝိဇယဇာတ်များကို တွေ့ရသည်။ ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက်တွင် ယိုးဒယားကို နိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ယိုးဒယားမှ ဇာတ်သဘင် အနုပညာရှင်များနှင့်အတူ ရာမယဏဇာတ်တော်ကြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ဘိုးတော်ဘုရား၏သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း အမိန့်တော်နှင့် အီနောင်ဇာတ်၊ ရာမဇာတ်၊ သိမ်ပတ္တဇာတ် အစရှိသော နန်းတွင်းဇာတ်များကို မြန်မာပြန်ဆိုရေးသားစေသည်။ သခင်မင်းမိသည် ကေသာသီရိဇာတ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။

[၁] ရဋ္ဌသာရ၊ အရှင်မဟာ၊ ၂၀၀၀၊ ၁၆၈။
[၂] ဘတင်၊ ဦး(ရွှေပြည်)၊ ၁၉၆၆၊ ၂၂။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် ဝိဇယကာရီဇာတ်၊ ဣန္ဒာဝံသ စသော နန်းတွင်းဇာတ်များကို ရေးသားခဲ့သည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများသည် ဇာတ်လမ်းဇာတ်အိမ် ကျယ်ဝန်းပြီး ရက်ပေါင်းများစွာ ကပြရသည်။ ထိုဇာတ်တော်ကြီးများသည် ကြားနာရန်နှင့် ကပြရန်အတွက် ရည်ရွယ်ကြောင်း သိရသည်။ အခန်းလိုက် ပြောဆိုရန် ညွှန်းဆိုသော စကားများ၊ တီးလုံးတီးကွက်များ၊ ဇာတ်ချင်းများကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် ကပြရန် ရည်ရွယ်ကြောင်း မှန်းဆနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဇာတ်ကွက်များမှာ ရှည်လျားလှသည်။ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ပြောစကားများမှာလည်း ရှည်လျားလှသည်ကို တွေ့ရသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို နန်းတွင်း၌ ကပြရန်ရည်ရွယ်ပြီး ပရိသတ်မှာ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားများသာ ဖြစ်သည်။ ရေးဖွဲ့သူများမှာလည်း နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားများသာ ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လမ်းနောက်ခံမှာ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားများ၏ ဘဝတွင်တွေ့ကြုံရသော ဖြစ်ရပ်များ၊ စစ်ပွဲများ၊ နန်းတွင်း၏ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးစံ အငွေ့အသက်များကို နောက်ခံပြု၍ ဇာတ်လမ်းဆင်တင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်အဖြစ် တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ကို ဗဟိုပြုပြီးလျှင် နတ်၊ နဂါး၊ ဘီလူး၊ ကိန္နရာ၊ ကိန္နရီစသည် အခြားတန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များ ဆက်စပ်ပေါင်းဖွဲ့ကာ ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသည်။ ဇာတ်လမ်းဇာတ်အိမ်မှာ ပဒေသရာဇ်ခေတ် မင်းညီမင်းသားတို့၏ စစ်ရေးနှင့် အချစ်ရေးပြဿနာ အရှုပ်အထွေးများ၊ စွန့်စားခန်းများ ပါဝင်သည်။

အိန္ဒိယမှလာသည့် ရာမယဏဇာတ်လမ်း၊ မာလာယုကျွန်းမှ လာသည့် အီနောင်ဇာတ်လမ်း၊ ဇင်းမယ်ပဏ္ဏာသမှလာသည့် သင်္ခပတ္တဇာတ်များမှ ဆန်းကြယ်သော ဇာတ်ကွက်များကိုမှီး၍ စာရေးသူ၏ စိတ်ကူးနှင့် ချိတ်ဆက်ဖန်တီးထားသော ဇာတ်လမ်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်ကို ဗဟိုပြု၍ ဇာတ်လက်တက်အမျိုးမျိုး ဖန်တီးကာ ပင်မဇာတ်လမ်းဆီသို့ ပေါင်းစည်းလာအောင် ချိတ်ဆက်ယူလေ့ ရှိသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများတွင် ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ပြောစကားမှာလည်း ရှည်လျားပြီး ကာရန်၊ နဘေ ချိတ်ဆက်ပြောဆိုသော လင်္ကာစပ်စကားပြေ အရေးအသားမျိုး ဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းပိုင်းတွင်မူ ဦးပုည၊ ဦးကြင်ဥတို့၏ တစ်ညဥ့်တွင်းအပြီး ကပြနိုင်သော ပြဇာတ်များထွန်းကားလာခဲ့သည်။ ထိုပြဇာတ်များမှာမူ ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကကို ထင်ဟပ်၍ ဘဝသရုပ်ဖော် သဘောဆောင်သော ရေသည်ပြဇာတ်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုပြဇာတ်မှာ ဘုရားဟောဇာတ်နိပါတ်ကို ပြဇာတ်အသွင်ပြောင်းထားသော ပြဇာတ်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်တွင် ပြဇာတ်စာပေများ ထွန်းကားလာခဲ့သော်လည်း မျက်မှောက်ခေတ်တွင်မူ မှေးမှိန်နေခဲ့သည်။

၂။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှု

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ သဘောသဘာဝကိုကြည့်လျှင် နန်းတွင်းဇာတ်ဟူသော အမည်နှင့် လိုက်ဖက်စွာ ထူးခြားသော သဘောသဘာဝများ ပါရှိသည်။ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့အား ဖျော်ဖြေတင်ဆက်ရန်နှင့် ထိုသူတို့ ဖတ်ရှုနားဆင်ရန် ရည်ရွယ်သည့်အလျောက် ရေးဖွဲ့သော အကြောင်းအရာများမှာ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့၏ ဘဝဖြစ်ရပ်များသာ ဖြစ်သည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့၏ ဘဝကို ထင်ဟပ်ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်၍ နန်းဓလေ့ ယဉ်ကျေးမှုများကို ဇာတ်ဝင်ခန်းလိုအပ်ချက်အရ နောက်ခံပြုရေးဖွဲ့လေ့ ရှိသည်။ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ စရိုက်အမူအရာမှာလည်း ထီးဟန်နန်းဟန်ပါသည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် မင်းယောကျာ်းတို့၏ဘဝ၊ မာနနှင့်ခံစားမှု၊ မင်းသမီး၊ မိဖုရားတို့၏ဘဝ၊ အချစ်နှင့်ခံစားမှုများသည် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၌ ပါဝင်လေ့ ရှိသည်။ ထိုသို့အလျောက် ရသခံစားမှုဖြစ်ပေါ်စေရန် ဒိဋ္ဌလောကမှ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားများ၏ ဘဝကို ထင်ဟပ်ရေးဖွဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့အနေနှင့် မိမိတို့၏ ဘဝနှင့်ခံစားမှုပုံရိပ်များကို ထင်မြင်ခံစားနိုင်သည့်အတွက် နှစ်သက်စွဲလမ်းကြသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းသဘောကိုကြည့်လျှင် မြန်မာတို့သည် ရေးယခင်ကပင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများဖြစ်သည့် အိန္ဒိယ၊ မလေး၊ ထိုင်းစသည်တို့ဖြင့် အဆက်အဆံ ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုသူတို့၏ ဇာတ်လမ်းများကို အခြေခံ၍ မြန်မာမှု၊ မြန်မာ့ဟန်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲယူခဲ့သည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများသည် ဇာတ်လမ်းအနေနှင့် ထူးခြားသော ဝိသေသလက္ခဏာများ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရေးက ပျို့အနေနှင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ဘုရားဟောဇာတ်တော်တို့ထက် နန်းတွင်း ဇာတ်တော်ကြီးများမှ ဇာတ်လမ်းသည် ပိုမိုထူးခြားဆန်းကြယ်သည်။ ထို့အပြင် အနုသုခုမ အဆိုအက၊ အပြောအတီး ပညာရပ်များဖြင့် ပေါင်းစည်းတင်ပြထားသောကြောင့် ရသခံစားမှုကို ပို၍ပေးနိုင်စွမ်း ရှိလာသည်။

မြန်မာပရိသတ်တို့အား ထူးခြားဆန်းကြယ်သော ဇာတ်လမ်းများဖြင့် ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထူးခြားဆန်းကြယ်အောင် ဖန်တီးရာတွင် ဒိဋ္ဌလောက ဖြစ်ရပ်နှင့် စိတ်ကူးယဉ်ဖြစ်ရပ်များကို ပေါင်းစပ်ချိတ်ဆက်၍ ဇာတ်လမ်းဆင်ယူခြင်း ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ကွက်များသည် အလွန်ရှည်လျားသည်။ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့၏ အချစ်ဇာတ်လမ်းကို တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များ ပါဝင်စေ၍ ဇာတ်လမ်းတွင် ကြုံတွေ့ရသော ပဋိပက္ခများ၊ အခက်အခဲများအား ကျော်လွှားဖြေရှင်းပုံကို ချိတ်ဆက်တင်ပြထားသည့် ဖြစ်ရပ်များသည် ဇာတ်လမ်း ဖြစ်သည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင် မင်းသားအပေါ် ပရိသတ်

အာရုံစူးစိုက်အောင် ဖန်တီး၍ ဆန်းကြယ်သော ဇာတ်ကွက်များဖြင့် ယှက်နွယ်ရေးဖွဲ့သော ဇာတ်လမ်း ဖြစ်သည်။

အဓိကဇာတ်ဆောင်သည် သိကြားမင်းကပင် လက်နက်ဆက်သရသူ တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ဖန်တီးလေ့ ရှိသည်။ ထိုဇာတ်ဆောင်မျိုးကို ဗဟိုပြုပြု၍ မကြာခဏရန်သူဇာတ်ဆောင်များနှင့် အားပြိုင်စေသည်။ လူသားတို့၏ အချစ် အမုန်း၊ ဝန်တိုခြင်း၊ လက်စားချေခြင်း၊ အားပြိုင်ခြင်းဆိုသည့် ခံစားမှု၊ တုံ့ပြန်မှုများကို အခြေခံပြီး ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့လေ့ ရှိသည်။ လူ့ဘောင်လောက၌ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော လူသားတို့၏ ဖြစ်ရပ်ကိုပင် လူသားချည်းသက်သက် ရင်ဆိုင်ဖြစ်ပျက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ နတ်၊ ဘီလူး၊ ကိန္နရာ၊ ရေသူမ၊ နဂါး စသည့် တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များကိုသုံး၍ အဆန်းတကြယ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးယူခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဇာတ်လမ်းကို အစပျိုးယူရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဦးတည်လေ့ ရှိသည်။ စာရေးသူ ရည်ရွယ်သော ပရိသတ်မှာ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားများဖြစ်သည့် မင်းညီမင်းသား၊ မိဖုရား၊ မှူးမတ်တို့ ဖြစ်သည့်အလျောက် ထိုသူတို့အနေနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်အညီ ကျင့်ကြံနေထိုင်တတ်ရန် လမ်းညွှန်လိုသော စေတနာ ရည်ရွယ်ချက်များလည်း ဇာတ်လမ်းတွင် ပါဝင်လေ့ ရှိသည်။

၂။ ၁။ စစ်ရေးနှင့်အချစ်ရေးကိုဆက်စပ်၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများသည် နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားများကို ဖတ်ရှုရန်နှင့် ကြည့်ရှုရန်အတွက် ရည်ရွယ်ရေးဖွဲ့သောကြောင့် နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့၏ဘဝတွင် တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်ရလေ့ရှိသော ဖြစ်ရပ်များကို အခြေတည်၍ ဇာတ်လမ်းဆင်လေ့ ရှိသည်။ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့ထဲတွင် မင်းညီမင်းသားများလည်း ပါဝင်သည်။ မင်းသမီးများလည်း ပါဝင်သည်။ မင်းညီမင်းသားတို့၏ ဘဝတွင် တိုင်းရေးပြည်မှုသဘောအရ အတိုင်းတိုင်း အပြည်ပြည်နှင့် စစ်ရေးအရ ယှဉ်ပြိုင်ရသည်။ မဟာမိတ်သဘောအရ ဆက်ဆံရသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များကို အခြေခံ၍ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှ မင်းသားသည် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်သို့ သွားရောက်ရင်း မင်းသမီးနှင့် တွေ့ဆုံချစ်ကြိုက်ခြင်း ဇာတ်လမ်းဖွဲ့သည် (သို့မဟုတ်) တိုင်းပြည်အချင်းချင်း စစ်ဖြစ်ရာမှ မင်းသမီးနှင့် တွေ့ဆုံသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်လည်း မင်းသမီးအတွက်နှင့် အခြားတိုင်းပြည်မှ မင်းသားနှင့် စစ်တိုက်ရသည်။ အနိုင်အရှုံးပေါ်တွင် မူတည်၍ မင်းသမီးကို ရယူပိုင်ဆိုင်ခြင်းဆိုသည့် အဖြေပေါ်လာသည်အထိ ဇာတ်လမ်းဆင်ယူလေ့ ရှိပါသည်။

နေမျိုးနာဒ္ဒကကျော်ခေါင်၏ ရာမပြဇာတ်တော်ကြီးတွင် သီတာဒေဝီသည် တောအရပ်၌ ခေတ္တနေထိုင်ရသော ရာမမင်းသား၏ ကြင်ယာတော် ဖြစ်သည်။ ဒသဂီရိသည် သီတာဒေဝီကို ချစ်စိတ်ဖြင့် ရယူလိုသောကြောင့် သီတာဒေဝီကို ခိုးပြေးသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်အောင်ပြု၍ စာရေးသူက ဒသဂီရိ၏ ဦးရီးတော်ဖြစ်သူ မာရဇ္ဇကို သမင်ယောင်ဆောင်စေသည်။ သီတာဒေဝီက ရွှေသမင်ကို လိုချင်ကြောင်း ပူဆာသည်။ ရာမမင်းသား သမင်လိုက်ထွက်ခဲ့သည်။ မရီးတော်အား ညီတော်လက္ခဏကို စောင့်ရှောက်စေခဲ့သည်။ သီတာဒေဝီက ဘီလူးမ၏ပရိယာယ်ကြောင့် ရာမမင်းသား ဒုက္ခကြုံရပြီဟု ထင်ကာ လက္ခဏကို ရာမမင်းသားနောက်သို့ လိုက်စေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဒသဂီရိသည် ရသေ့ယောင်ဆောင်၍ သီတာဒေဝီဆီသို့ ရောက်လာသည်။ စည်းအပြင်သို့ရောက်အောင် ဆွဲဆောင်ပြီး ရထားဖြင့် ခိုးယူသွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းဖြင့် ရာမမင်းနှင့် ဒသဂီရိတို့ စစ်ထိုးကြသည်။ ဒသဂီရိ ကျဆုံးပြီး ရာမမင်းသား အနိုင်ရရှိသည်။

သခင်မင်းမိ၏ ကေသာသီရိပြဇာတ်တွင်လည်း သုဝဏ္ဏဟံသမင်းသားနှင့် သန်ဝတီမင်းသမီးတို့သည် ကောင်းကင်ခရီးမှ နတ်မြင်းပျံနှင့် နေပြည်တော်သို့အပြန် တောစခန်းတစ်ခုတွင် ကျောင်းနေဘက်ဖြစ်သော သာဒိဒေဝဘီလူးသည် သုဝဏ္ဏဟံသ မင်းသားအား ဘွဲ့ဖြူလက်နက်နှင့်ပစ်ကာ ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ထိုသာတိဒေဝမင်း၏ နှမတော် ဇာရအဥ္ဆာမင်းသမီးသည် သုဝဏ္ဏဟံသမင်းသားကိုတွေ့မြင်ပြီး မြင်မြင်ချင်း ချစ်စိတ်ဝင်ကာ ဆေးကုသပေးခဲ့ပြီး ချစ်ခင်ပေါင်းသင်းခဲ့သည်။ ကျောင်းနေစဉ်ဘဝတွင် ကေသာသီရိမင်းသမီး၏အချစ်ကို သုဝဏ္ဏဟံသမင်းသားက အရယူနိုင်ခဲ့ပြီး သာဒိဒေဝမင်းသားမှာ အချစ်ရှုံးခဲ့ရသည့်အတွက် ရန်ငြိုးဖွဲ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ လူ့ဘောင်လောကတွင် လူငယ်အချင်းချင်း မိန်းမလှတစ်ဦးကိုတွေ့လျှင် ပြိုင်တူ ချစ်ကြိုက်ရာမှ ဆုံးရှုံးရသူက ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်သည့်သဘောကို အခြေခံ၍ ဇာတ်လမ်း ဖွဲ့ယူထားသည်။

မြဝတီမင်းကြီးဦးစ၏ အိနောင်နန်းတွင်းဇာတ်တော်တွင် အိနောင်မင်းသားသည် ပွတ်စပါး မင်းသမီးနှင့် လက်ထပ်ရန် ဝမ်းတွင်းကတိရှိပြီး ဖြစ်ပါလျက် ရည်ရွယ်ချက်ပြောင်းပြန်ဖြစ်ခါ အိနောင်မင်းသားသည် မံရာပြည်ကို တစ်ပါးသောတိုင်းပြည်က စစ်ပြု၍ စစ်ကူပေးရာမှ နန်းကိန္နရာ မင်းသမီးကို ချစ်မိခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဇာတ်လမ်းကို အလှည့်အပြောင်းပြုရာ၌ အိနောင်မင်းသားသည် စစ်ချီသွားရာမှ နန်းကိန္နရာမင်းသမီးကို တွေ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မင်းညီမင်းသားတို့၏ ဘဝတွင် ဖြစ်ပျက်လေ့ရှိသော အချစ်ရေးနှင့် စစ်ရေးပြဿနာများကို အခြေခံကာ ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသည်။

မင်းညီမင်းသားတို့ပီပီ မာန်မာန ရှိသည်။ မိန်းကလေးတစ်ဦးကို ချစ်မိလျှင် မည်သည့်နည်းနှင့်မဆို အရယူမည်။ လက်နက်သုံးသင့်လျှင် သုံးမည်။ မီးရှို့သင့်လျှင်

ရှို့မည်။ မိုက်ရူးရဲဆန်သော မာနတရားများ ရှိတတ်သည့်သဘောကိုလည်း အခြေခံ၍ ပွတ်စပါးမင်းသမီးနှင့် စရကားမင်းသားတို့ လက်ထပ်မည့် တဲနန်းဖျက်ဆီးပြီး မင်းသမီးကို ခိုးယူသည့် အခန်း၌ အီနောင်မင်းသား၏ အပြောဖြင့်–

> "အခါတန်၍ ငါတို့အပြင်ကအမြောက်သံကြားလျှင် ရခဉ်ဒါရွှံနှင့် ရဲမက်တော် ပမံကူနိမ် မင်းလူလုပ်၍ ငါတို့သခင်ကို နင်တို့မင်းသတ်သည်။ လက်စားချေမည်ဆို၍ အမြောက်သေနတ် ဖျော်ဖျော် လွှတ်ပြီးလျှင် လက်ထပ်နန်းကို မီးသင့်စေရမည်။ မီးမြင်သည့်ကာလ ငါကိုယ်တော်မှာ စရကားအသွင်အပြင်ဝင်၍ နှမတော်ကို ဆောင်ယူရမည်။ သည်အကြံကို အသို့ထင်သလဲ"[၁]

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ဖော်ပြခဲ့သည်။ ပွတ်စပါးမင်းသမီးကို ခိုးယူပြီးနောက် ယာယီနန်းသို့ အရောက်တွင် ပြောဆိုပုံကို–

> "ဇေကရာဇ်သီးခြား၊ တစ်ပါးနတ်သူ၊ လုမဥ္ဇူသာ၊ ပူစေအေးစေ၊ ပျက်ကြွေဆယ်တင်၊ အရေးရှင်မို့၊ သို့စင်စီမံ၊ မောင်ကြီးကြံရက်၊ စံရာခုရောက်၊ မုန်းမာန်တော်ပေါက်လို့၊ ကြိုင်ပေါက်ပျံ့ကြွယ်၊ သွယ်မျက်ရည်ပြွန်၊ သည်သလွန်မှာ၊ ပူဝန်ကို သိမ်းပါလှည့် မိမိငယ်"[၂]

ဟု အချစ်ရေးအတွက် စစ်ရေးဖွဲ့ရသည့် အကြောင်းများကို ရေးဖွဲ့တင်ပြထားပါသည်။ မင်းညီမင်းသားတို့၏ စစ်ရေးနှင့်အချစ်ရေး ပြဿနာများအပေါ် မူတည်၍ ဇာတ်လမ်း ဖန်တီးယူထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ကုဏ္ဍာဝံသ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးကို လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင် ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။ ထိုနန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးတွင် စာဆိုသည် မိမိဘဝ၌ ကြင်ယာတော်ဖြစ်သော ကနောင်မင်းသားကြီးသည် မောင်းမမိဿံ များပြားသည့်အတွက် ကြေကွဲခံစားရသည်။ ထိုခံစားမှုနှင့် မောင်တော်၏ပုံရိပ်တို့ကို စိတ်ကူးဖြင့် ပေါင်းစပ်ကာ ဇာတ်လမ်း ဆင်ရာ၌ ကုဏ္ဍာဝံသမင်းသားသည် အတိုင်းတိုင်း အပြည်ပြည်သို့ အရေးကိစ္စ အမျိုးမျိုးနှင့် သွားရောက်ဆက်ဆံရာတွင် ကြုံတွေ့ရသော မင်းသမီးများနှင့် ချစ်ကြိုက် သည့်ဇာတ်လမ်းကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကုဏ္ဍာဝံသနန်းတွင်းဇာတ်တွင် ဘဂုတာရီ မင်းသမီးအနေနှင့် အခြားမင်းသမီးများနှင့် အချစ်ရေးတွင် အားပြိုင်ရသည်။ ကြေကွဲ

---

[၁] စ၊ ဦး၊ ၁၉၆၅၊ ၃၇၄။
[၂] စ၊ ဦး၊ ၁၉၆၅၊ ၃၇၄။

ခံစားရသည့် ဇာတ်နာသော ဇာတ်ကွက်များကိုလည်း မင်းသားနှင့် မင်းသမီးများ၏ ဆက်ဆံရေးအခြေအနေပြ ဇာတ်ကွက်များဖြင့် တင်ပြခဲ့သည်။

ဣန္ဒာဝံသသည် ဘဂုတာရီနှင့် ချစ်ကြိုက်ကာစတွင် ပဒ္မာမြားဒါရူမင်းသမီး၏ တိုင်းပြည်မှ ဘီလူးစစ်ကို နှိမ်နင်းရန်အတွက် စစ်ချီတက်ခဲ့ရသည်။ ပဒ္မာမြားဒါရူနှင့် ချစ်ကြိုက်ခဲ့သည်။ လမ်းခရီးတွင် မြနန်းကလျာမင်းသမီး၏ လေးတင်ပွဲသို့ ဝင်ရောက်၍ ဆင်နွှဲရာမှ မြနန်းကလျာကို ရရှိခဲ့သည်။ လမ်းခရီးတွင် မန္တာရူမင်းကြီး ခေါင်းကိုက် ဝေဒနာကို ကုသရာမှ စိန်ကရာသီမင်းသမီးနှင့် ဆုံတွေ့ခဲ့သည်။ ထိုနောက် အတိတ်က ဖူးစာဖက်ဖြစ်သော မာရဝတီ နတ်သမီးဝင်စားသည့် ဝဏ္ဏပဒုံကို အိပ်မက်အရ ဒွါရိန္ဒ တိုင်းပြည်သို့ သွားရောက်၍ ဘီလူးမင်းနှင့် စစ်ပြိုင်ပြီးလျှင် ဝဏ္ဏပဒုံကို သိမ်းပိုက်ရရှိ ခဲ့သည်။

ဣန္ဒာဝံသမင်းသားအနေနှင့်လည်း ဇာတ်လမ်းတွင် ငြိုးငွေ့စရာမဖြစ်ဘဲ အသက်ဝင် လှုပ်ရှားစေရန် ဘီလူးမင်းသားနှင့် စစ်ရေးပြိုင်ခြင်း၊ ရဝိဟာမင်းသားနှင့် စစ်ရေးပြိုင်ခြင်း၊ မောရဂ်ပြည်လေးတင်ပွဲတွင် တစ်ရာ့တစ်ပါးသော မင်းများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်စေခြင်း ဇာတ်ဝင်ခန်းများကို နန်းတွင်းသူနန်းတွင်းသား၊ မင်းညီမင်းသားတို့ ရင်ဆိုင်ရမြဲဖြစ်သည့် ဖြစ်ရပ်များနှင့်အညီ ဇာတ်လမ်းဆင်ယူထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မိဖုရား အများအပြား ထားပိုင်ခွင့်ရှိသော ပဒေသရာဇ်ခေတ် မင်းညီမင်းသားများ၏ အချစ်ရေးနှင့် မိဖုရားများ၏ နာကျင်ခံစားရမှုများကို ဇာတ်ကွက်ဆင်၍ တင်ပြထား သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၂။ ၂။ ကိုယ်ကျင့်တရားကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သင့်သည်ဟူသော ရည်ရယ်ချက်ကို အခြေခံ၍ ဇာတ်လမ်းဆင်ခြင်း

တစ်ခါတစ်ရံတွင် မင်းသည် ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ပြားပါက အဖြစ်အပျက်များ ပေါ်ပေါက်တတ်ပါသည်။ သာဓကပြလျှင် အီနောင်နန်းတွင်းဇာတ်တွင် နန်းရင်ပြင်၌ အလံသန်လျက်စိုက်ခြင်းဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို အစပျိုးလိုက်သည်။ မံရာမင်းသည် တရားပျက်သောကြောင့် သိကြားမင်းက အလံသန်လျက်ကို စိုက်ထားပြီး မည်သူမျှ ဆွဲနှုတ်၍မရစေရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားသည်။ ထိုဇာတ်ပျိုးပိုင်း၌ မံရာမင်း တရားမစောင့်၍ သိကြားမင်း သတိပေးသည့်အခန်းသည် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သူတို့အား တရားစောင့်ရန် အသိပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ပါသည့် ဇာတ်ကွက် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ မံရာမင်းသည် အလံသန်လျက် နုတ်နိုင်သူကို သမီးတော်တို့နှင့် ထိမ်းမြားမည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာသည်။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် နတ်သားလေးပါးကို လူယောင်

ဆောင်စေ၍ နတ်ယူစေသည်။ နတ်သားလေးပါးသည် လူမင်းသား လေးယောက် အသွင်ပြောင်း၍ အလံသန်လျက်ကို နတ်လေသည်။ မံရာမင်း၏ သမီးတော်လေးပါး နှင့် ထိမ်းမြားရာမှ တစ်ပါးလျှင် တစ်ပြည်ထောင် ထူထောင်ကြရာ ကူရေပံပြည်၊ ဒါဟာပြည်၊ ကာလံပြည်၊ သိန်ဟတ်စာရီပြည်ဟု လေးပြည်ထောင် ပွားသွားသည်။ မူလမံရာပြည်နှင့်ပေါင်းသော် ငါးပြည်ထောင် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့အားဖြင့် ဇာတ်လမ်းတွင် ပါဝင်မည့် ဇာတ်ဆောင်တည်ရှိရာ တိုင်းပြည်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီးမှ ထိုတိုင်းပြည် အသီးသီးနှင့် နီးနွယ်ဆက်စပ်သော ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့ယူသည့်နည်းကို သုံးထားသည်။

အီနောင်မင်းသား၏ ခမည်းတော် ကူရေပံမင်းနှင့် ပွတ်စပါးမင်းသမီး၏ ခမည်းတော် ဒါဟာမင်းတို့သည် အဘမှာညီနောင်ရင်း၊ အမိချင်းလည်း ညီအစ်မရင်း ဖြစ်၍ သားတော် သမီးတော်များ မွေးဖွားလျှင် မောင်လှယ် နှမလှယ် လက်ထပ် ထိမ်းမြားရန် ဝမ်းတွင်းကတိထားခဲ့ကြသည်။ ဇာတ်လမ်းအစပိုင်းတွင် နှစ်ပြည်ထောင်သော မင်းတို့၏ ဆွေမျိုးမောင်နှမ အချင်းချင်း ရင်းနှီးချစ်ခင်သည်ထက် ချစ်ခင်အောင် ဆောင်ရွက်လေ့ရှိသော ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့်အညီ ဇာတ်လမ်းဆင်ယူထားသည်။

၂၊ ၃။ တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များကို ဗဟိုပြု၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း

တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များကို ဗဟိုပြု၍ ဇာတ်လမ်းဆင်ခြင်းသည်လည်း နန်းတွင်းဇာတ်တို့၏ ထူးခြားချက်တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ၅၅၀ ဇာတ်နိပါတ်များ နှင့်သာ ရင်းနှီးခဲ့ကြသော မြန်မာပရိသတ်တို့အနေနှင့် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို နှစ်နှစ်ကာကာ သဘောကျရခြင်းအကြောင်းမှာ ဇာတ်ဆောင်၏ ထူးခြားချက်ဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို ဆန်းကြယ်အောင် ဖန်တီးထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဇာတ်ဆောင်ကို ထူးခြားအောင် ဖန်တီးသည်ဆိုရာ၌ တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှား စေခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်ကို တန်ခိုးရှင်အဖြစ် ဖန်တီးခြင်းဖြင့် ဇာတ်လမ်းအပေါ် ပရိသတ်တို့ စိတ်ဝင်စားလာစေသည်။ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးတည်း အပေါ်တွင် ဗဟိုပြု၍ အာရုံစူးစိုက်မှုများရှိလာရာမှ ဇာတ်လမ်းကို နှစ်သက်လာစေသည်။

အခြားနည်းမှာ ဇာတ်လမ်းကို အလှည့်အပြောင်းပြုရာ၌ ဒိဋ္ဌလောကနှင့်မတူဘဲ အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းနိုင်ရန်နှင့် ဇာတ်ဆောင်အနေနှင့် အလွယ်တကူ ရန်သူကို အောင်နိုင်ရန်အတွက် တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ကို သုံးလေ့ ရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အီနောင်နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးတွင် မံရာမင်းအား သတိပေးရန် သိကြားမင်းကပင် နန်းရင်ပြင်၌ အလံသန်လျက်ကို လာ၍စိုက်ထားခြင်း၊ သန်လျက်ကို မနုတ်နိုင်သော

အခါ သိကြားမင်းကပင် နတ်သားလေးပါးကို မင်းသားလေးပါးအသွင် ဖန်ဆင်းပြီး လူ့ပြည်သို့လွှတ်၍ အလံသန်လျက်ကို နတ်စေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဇာတ်လမ်း၏အခက်အခဲကို ဖြေရှင်းရာတွင်လည်း တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ကို သုံးလေ့ ရှိပါသည်။ တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ကို ဗဟိုပြု၍ ဇာတ်လမ်းဆင်သည်ဆိုရာ၌ ညောင်ရမ်းခေတ်ပေါ် မဏိကက်ပြဇာတ်တွင် အဓိကဇာတ်ဆောင် သတ္တဓနုမင်းသားသည် တန်ခိုးရှင်မင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ လေးအတတ်၌ တစ်ဖက်ကမ်းခတ်ပြီး ဖွားဖက်တော် မဏိကက်မြင်းမှာလည်း ကောင်းကင်သို့ ပျံနိုင်စွမ်း ရှိသည်။ တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင်ပီပီ စိရပ္ပဘာမင်းသမီးနှင့် တွေ့ဆုံပြီး အရယူနိုင်ခဲ့သည်။ လမ်းခရီးတွင် ဘီလူးက မဏိကက်မြင်းကို ခိုးယူသွားသည်။မုန်တိုင်းမိ၍ သင်္ဘောပျက်ကာ မင်းသား နှင့် မင်းသမီး တကွဲတပြားဖြစ်သွားပြီး ကဥ္စနဝတီဘီလူးမင်းသမီးတော်နှင့် တွေ့ဆုံ ခဲ့သည်။ တန်ခိုးရှင်ပီပီ ဘီလူးမင်းသမီးအား စိရပ္ပဘာမင်းသမီးကို ရှာဖွေခိုင်းပြီးလျှင် မင်းသမီးနှစ်ဦးနှင့် အတူတူ ပျော်ရွှင်စွာ ပေါင်းနိုင်ခဲ့သည်။

နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်၏ ရာမပြဇာတ်တော်ကြီးတွင်လည်း အဓိကဇာတ်ဆောင် ရာမမင်းသားသည် တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သည်။ အဋ္ဌစန္ဒလေးလက်နက်ကို ပိုင်ဆိုင်သည်။ ထိုဇာတ်တော်ကြီးတွင် အဓိကဇာတ်ဆောင်သည် တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ဖြစ်သကဲ့သို့ ရန်သူဇာတ်ဆောင်မှာလည်း တန်ခိုးရှင်ပင် ဖြစ်သည်။ ဒသဂီရိသည်လည်း အနှစ် ရှစ်သောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းထားသောကြောင့် ဗြဟ္မာကြီးက တန်ခိုးရှင်အဖြစ် အပ်နှင်း ခံရသူ ဖြစ်သည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်နှင့် ရန်သူဇာတ်ဆောင် နှစ်ဦးကို တန်ခိုးရှင် အဖြစ် ဖန်တီးပြီးမှ ဓမ္မနှင့်အဓမ္မ အားပြိုင်စေပြီးလျှင် ဓမ္မဝါဒီအုပ်စုက အဓမ္မဝါဒီ အုပ်စုကို အနိုင်ရရှိစေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ဆောင်နှစ်ဦးလုံးသည် တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သော ကြောင့် အားပြိုင်မှုသည် ပိုမိုအားကောင်းလာစေပြီး စာဖတ်သူ၏သိလိုစိတ်ကို ထက်သန် စေသည်။

ဒသဂီရိက ဗြဟ္မာမင်းထံ ဆုတောင်းရာတွင်–

> "ခန္ဓာဤကိုယ်၊ မအိုမသေ၊ မြဲနေတည်ကြည်၊ အသက်ရှည်သော ဆုကို ပြည့်လိုပါသည်၊ မေတ္တာကြည်ဖြူ ကြည့်တော်မူပါလော့ အရှင်ဗြဟ္မာမင်း"[၁]

---

[၁] နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်၊ ၂၀၀၁၊ ၄၅။

ဟု ဆုတောင်းခဲ့သည်။ ဒသဂီရိသည် ရာမမင်းသားနှင့် အားပြိုင်သည့်အခန်း၌ ရေးဘဝက ဆုတောင်းကောင်း၍ တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သူဖြစ်ပြီး မင်းရာမကို မာန်မာန ခက်ထန်စွာ–

> "ပစ်လေဦးတော့ ဟဲ့ရာမ၊ ခေါင်းတစ်လုံးဆုံးလို့ ပစ်သော်လည်း ဘဝရေးဟောင်း၊ ငါကံကောင်း၍၊ ဦးခေါင်းတစ်ဖန် ပေါက်လာ ပြန်၏၊ လူမထင်သည့် ရွှေကျောင်းသား၊ ဒသဆိုလျှင်ဖြင့် မြင့်မိုရ်သိကြား တုန်တုန်ဖျားရသည်၊ လက်စားကိုလည်း ငါမချေ၊ ဖြစ်လေသမျှဖြစ်၊ ဦးခေါင်းသစ်ဖြစ်၍ မပစ်နိုင်က၊ ရာမလေးကောင်း၊ ညောင်းရင်နားလိမ့်မည်ဟဲ့"[၁]

ဟု ရေးဖွဲ့တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ကို ဖန်တီးပြီး ဇာတ်ဆောင် အသီးသီးနှင့် လိုက်ဖက်အောင် စရိုက်ဖော်နိုင်သည့်အတွက် ဇာတ်လမ်းသည် ဆွဲဆောင်မှု ရှိနေပါသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မလောကတွင် ကြုံတွေ့ရသော ကနောင် မင်းသားကြီးအား ခံစားရေးဖွဲ့သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ဣန္ဒဝံသနန်းတွင်းဇာတ်တွင် နန်းတွင်းဇာတ်တော်၏ ဝိသေသလက္ခဏာတစ်ခုဖြစ်သည့် တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်ကို အသုံးပြုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဣန္ဒာဝံသမင်းသားသည် ရာဇတ္တမပြည့်ရှင် ဝိကြမတိဿမင်း၏ သားတော် ဖြစ်သည်။ မိဖုရားကြီးသည် သားဆုပန်ရာမှ သိကြားမင်းက ပေးသည့် သားတော်ကြီး ဖြစ်သည်။ ပုခက်တင်အခမ်းအနား ကျင်းပ သောအခါ မြပုခက်၌ သိကြားမင်း၏ လက်နက်စကြာကို အပ်နှင်းထားရှိခြင်း ခံရသော ဘုန်းရှင်ကံရှင်မင်းသား ဖြစ်သည်။ ဘုန်းရှင်ကံရှင်ပီပီ အပြည်ပြည်မှ မင်းသားများနှင့် စစ်ရေးပြိုင်ရသည်။ အချစ်ရေးအတွက်လည်း အားပြိုင်ရသည်။ ထိုသို့ အားပြိုင်ခန်း များတွင် အောင်နိုင်သူအဖြစ် အလွယ်တကူ ဇာတ်လမ်းဆင်နိုင်ရန်အတွက် တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ဇာတ်ပျိုးပိုင်းမှစ၍ ဖန်တီးထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဣန္ဒာဝံသမင်းသားသည် နမတော် ဘဂုတာရီမင်းသမီးကို ချစ်မြတ်နိုး သော်လည်း အချစ်ရေး၌ ရှုပ်ထွေးပြီးလျှင် မူယာမာယာနှင့် လှည့်ဖြားပြောဆို တတ်သည်။ မောင်တော်၏လှည့်စားမှုများကို အကြိမ်ကြိမ် ခံစားရ၍ ဘဂုတာရီမှာ ယုံကြည်စိတ် ကင်းမဲ့လာရသည်။ ဘဂုတာရီ ခံစားမှုကို–

---

[၁] နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်၊ ၂၀၀၂ (ခ)၊ ၁၂၇။

> "ဒီကလောက် ဘုန်းကြီးသည့် မင်းများလည်း၊ အင်မတန် လှည့်စား၍ ပြောတတ်ပါသေးသည်တကား၊ ကျွန်ုပ်သဘောမှာ တစ်ခါမယုံလျှင် တစ်သက်ပင် မယုံတတ်သည်၊ သည်တစ်ခါ နေပြည်တော်သို့ ပြန်ရကောင်းပါငဲ့"[၁]

ဟူ၍ ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

ရာမပြဇာတ်တော်ကြီးတွင်လည်း ရာမမင်း၏ ဘုန်းရှင်ကံရှင် တန်ခိုးရှင် ဖြစ်ပုံကို လက္ခဏမင်းသားက ဟနုမန်အားပြောစကားတွင်–

> "လောကသုံးထပ်တွင်၊ မြတ်သောရသေ့ ဗြဟ္မာ ဟူသည်လည်း၊ အရှင်သာတည်း၊ ကျော်စောထင်ရှားခြင်းဖြင့် ညိုသောအဆင်း ရှိသည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ ပိဿနိုးနတ် ဟူသည် အရှင် သာတည်း၊ ပုညကာမနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ နေလသဖွယ် တင့်တယ်သည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ ပရမီသွာရ နတ်မင်းတန်ခိုးသည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ မင်း၏သဖွယ် တင့်တယ်ခြင်းသည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာသည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ ကရုဏာတည်းဟူသော နှလုံးမွေ့လျော် ရွှင်ပျော်ဝမ်းမြောက်ရာသည်လည်း အရှင်သာတည်း၊ ကာမလောဘ ဒေါသမာန ဟူသည်လည်း အရှင်သာတည်း"[၂]

ဟု ရေးဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို ရေးဖွဲ့သူတို့သည် ဗဟိုဇာတ်ဆောင်ကို တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ဖန်တီးပြီးလျှင် ဇာတ်လမ်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် အခြားသော ဇာတ်ဆောင်အမျိုးမျိုးနှင့် အားပြိုင်ခန်းများတွင် ထည့်သွင်းခြင်း၊ ဘီလူး၊ နဂါး၊ နတ်၊ ကိန္နရီ စသည့် ဇာတ်ဆောင်အမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ဆုံချစ်ကြိုက်ရန်အတွက် ထွေပြား လှသည့် ဇာတ်ဆောင်အမျိုးမျိုးနှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အန္တရာယ်ကို ကျော်လွှား အောင်မြင်ခြင်း စသည့်အခန်းများဖြင့် ပရိသတ်စိတ်အာရုံသည် တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင် မင်းသားအပေါ် စူးစိုက်နေစေရန်အတွက် အဓိကဇာတ်ဆောင်ကို အရာရာ အောင်မြင် နိုင်သည့် လူတစ်ယောက်အဖြစ် ဖန်တီးယူနိုင်ရန် နန်းတွင်းဇာတ်အများစုတွင် တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ဖန်တီးယူလေ့ ရှိပါသည်။

---

[၁] လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၊ ၁၉၅၉(ခ)၊ ၃၇၃–၃၇၄။

[၂] နေမျိုးနာဋကကျော်ခေါင်၊ ၂၀၀၂(က)၊ ၉၇။

၂။ ၄။ ဒဏ္ဍာရီလောကနှင့် ဒိဋ္ဌလောကကို အခြေတည်၍ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း

တန်ခိုးရှင်ဇာတ်ဆောင်များဖြင့် ပရိသတ်စိတ်ကို ဆွဲဆောင်ထားသော နန်းတွင်းဇာတ်တော်များသည် စိတ်ကူးယဉ်လောကတွင် ထာဝစဉ်အိပ်မောကျနေသည် မဟုတ်ပေ။ လူ့လောကနှင့် လူ့သဘာဝနှင့် ထင်ဟပ်စရာအကြောင်း ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ဒိဋ္ဌလောကကို အခြေခံရပြန်သည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဒိဋ္ဌလောကသည် နန်းတော်ဝန်းကျင် ဖြစ်သည်။ နန်းတော်ဝန်းကျင်တွင်ရှိသော လူတို့၏ သဘာဝခံစားမှုများ အတိုင်း ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ခြင်းဖြင့်လည်း ဒိဋ္ဌလောကဘက်သို့ နွယ်လာကာ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်လာရသည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် ကုန္ဒဝံသနန်းတွင်းဇာတ်တွင် မိမိ၏ ဘဝခံစားမှုနှင့် ယှဉ်တွဲကာ မိဖုရားတစ်ပါး၏ ဘဝဆန္ဒနှင့် ချစ်ခြင်းမေတ္တာ ခံစားမှုများကို ပေါ်လွင်လာအောင် ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသည်။ တန်ခိုးရှင်မင်းသား၏ ချစ်မေတ္တာထွေပြားသော ဇာတ်လမ်းများကို ဖန်တီးရာတွင် မင်းသားတို့၏ သဘာဝအတိုင်း မင်းမှုရေးရာကိစ္စများ၊ စစ်ပွဲများဆင်နွှဲသည့် ဇာတ်ကွက်ကို ထည့်သွင်းပေးရသည်။ မင်းမှုရေးရာကိစ္စများ၊ စစ်ပွဲများဖြစ်ပေါ်လာရန် ဇာတ်လမ်းဆင်မှုမှာမူ အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ဖြစ်လာသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်များတွင် ဇာတ်ဆောင်များသည် မင်းညီမင်းသား၊ မင်းသမီး ဆိုသည့် လူသားဇာတ်ဆောင်များ ပါဝင်သကဲ့သို့ ဒိဋ္ဌလောက၌ မရှိနိုင်သော နတ်၊ နဂါး၊ ဘီလူး၊ ဂဠုန်၊ ကိန္နရီ ကိန္နရာ၊ ရေသူမစသည့် ဒဏ္ဍာရီထဲမှ ဇာတ်ဆောင်များကို ဆက်စပ်၍ ဇာတ်လမ်းဆင်သည်။ ဒဏ္ဍာရီထဲမှ ဇာတ်ဆောင်များနှင့် ဒိဋ္ဌလောကမှ လူသားဇာတ်ဆောင်များ ပေါင်းဆုံခြင်းဖြင့် ဇာတ်လမ်းသည် အံ့သြမှုရသဘက်သို့ အလေးကဲလာသည်။ ထိုကဲ့သို့ သဘာဝလွန်ဇာတ်ဆောင်များနှင့် လူသားများကို ပေါင်းစပ်ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသော်လည်း လူနှင့်တန်ခိုးရှင် မကွဲပြားဘဲ စိတ်သဘာဝများ၊ ခံစားမှုများ၊ အချစ် အမုန်းများသည် တစ်သားတည်း ဖြစ်နေသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ စာရေးသူက နတ်လောက၊ နဂါးလောက၊ ဘီလူးလောက၊ ကိန္နရီ ကိန္နရာလောကမှ ဇာတ်ဆောင်များကို ယူကာ လူသားတို့၏ တွေးမြင်ခံစားမှုများဖြင့် အသက်သွင်းထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဒဏ္ဍာရီဆန်သော ဇာတ်ဆောင်များသည် အဆန်းတကြယ် ဖြစ်စေသည်။ ဇာတ်လမ်းအလှည့်အပြောင်းပြုရန် လွယ်ကူသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဇာတ်ဆောင်များနှင့် လူ့ခံစားမှုများကို ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် ခံစားမှုများသည် တစ်သားတည်းကျကာ လူ့စိတ်

ဘီလူးစိတ် ကွဲပြားခြားနားခြင်းမရှိဘဲ ချစ်သည့်နေရာတွင် ချစ်ခြင်း၊ မုန်းသည့်နေရာတွင် မုန်းခြင်းရသတို့ ဇာတ်လမ်းတစ်လျှောက်၌ ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။

၂။ ၅။ နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသား၏ ဘဝခလေ့စွမ်းရည်ကို အခြေတည် ဇာတ်လမ်းဖန်တီးခြင်း

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို ရေးဖွဲ့သူတို့သည် နန်းတွင်းစာဆိုများ ဖြစ်သည်။ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားတို့၏ ဘဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေခံရေးဖွဲ့လေ့ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ပဒေသရာဇ်ခေတ်၏ ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ်အမှုအရာ၊ စိတ်အမှုအရာတို့ ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ထားသည်။ မင်းညီမင်းသား၊ မင်းသမီးတို့၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးစံတို့ကို တွေ့ရသည်။ မင်းညီမင်းသားတို့၏စံသည် ဘုန်းလက်ရုံး၊ အာဏာနှင့်လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည် ပြည့်ဝမှု ဖြစ်သည်။ ယောကျ်ားကောင်း မောင်းမ တစ်ထောင်ဆိုသည့် စကားလည်း ရှိသည်။ ထိုသဘောတို့ကို ကုန်းဘောင်ခေတ်ပေါ် အီနောင်နန်းတွင်းဇာတ်၊ ကေသာသီရိနန်းတွင်းဇာတ်၊ ဝိဇယကာရီနန်းတွင်းဇာတ်၊ ဣန္ဒာဝံသနန်းတွင်းဇာတ်တို့တွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။

သာဓကအားဖြင့် အီနောင်နန်းတွင်း ဇာတ်တော်တွင် အီနောင်မင်းသား၏ လက်ရုံး၊ ဘုန်း၊ အာဏာ၊ မိဖုရားများပြားမှုတို့ ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကဇာတ်ဆောင်မင်းသား၏ ဘဝခလေ့ကို ဖော်ပြရာတွင် နန်းခလေ့ယဉ်ကျေးမှုကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့လေ့ ရှိသည်။ အီနောင်မင်းသားအား သကြန်တော်ခေါ်စေသည့် မင်္ဂလာအခမ်းအနား ကျင်းပရာတွင် ဒါဟာပြည် ပြည့်ရှင်မင်းကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း မှူးမတ်တို့ဆောင်ရွက်ပုံ၊ သားတော်တို့ သကြန်တော်ခေါ်စေပုံကို–

> "သားတော်တို့ကို သကြန်တော်ခေါ်စေရမည် ဖြစ်သည်။ အောင်မြေအောင်ရပ်တွင် သကြန်နန်းမှစ၍ စီရင်ရန်ရှိသည်ကို ပြီးပြေအောင်စီရင်။ သားတော်တို့ကိုလည်း အမိန့်တော်အတိုင်း သားများထံလျှောက်သွားစေ။ အမိန့်တော်အတိုင်း သားတော်တို့မှာ လျှောက်ပြီးလျှင် သကြန်အခမ်းအနားကို အောင်မြေ အောင်ရပ်တွင် လုပ်ကြံဆောင်စီရင်ကြစေ။ ပြီးလျှင် သားတော်တို့ကို လျှောက်၍ သကြန်တဲနန်းမှာ စည်းဝေးနေကြစေ။ အခါတန်လျှင် ပုရောဟိတ် အခါကြားစေ။ နဝရတ်ကိုးပါးရေတို့ဖြင့် သွန်းလောင်းစေ။ ပြီးလျှင် ဝတ်လဲတန်ဆာ ဆင်ယင်၍ အသီးသီးစံနေမြဲ တဲတော်တွင် စံနေကြစေ။ ပုဏ္ဏားတို့ လိုက်လာစေ။ ရောက်လျှင်အခါ ရကြောင်းကို လျှောက်စေ။

သကြ်န်ခေါ်ဟန်လည်း ပြုကြစေ။ ပုဏ္ဏားလည်း ဘုန်းကြီးစေ၊
သက်ရှည်စေ၊ နဝရတ်ကိုးပါးနှင့် သုံးသပ်ဟန်ပြုစေ။"[၁]

ဟု ထည့်သွင်းမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ ထိုယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံများကို ဇာတ်ဝင်ခန်းများတွင် ထည့်သွင်းပေးခြင်းဖြင့် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး ပီသလာသည်။ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလာပြီး အသင့် ယုတ္တိရှိလာသည်။

ထို့အတူ နန်းတွင်းသူ အမျိုးသမီးတို့၏ ခံစားမှုစရိုက်ကိုလည်း ဘဝဓလေ့ပုံစံအဖြစ် နန်းတွင်းဇာတ်တော်တို့တွင် တွေ့မြင်ရသည်။ ပဒေသရာဇ်ခေတ် နန်းတော်ထဲရှိ နန်းတွင်းသူများ၏ ဘဝပတ်ဝန်းကျင်သည် အထိုက်အလျောက် ကျဉ်းမြောင်းသောသဘောရှိသည်။ မိမိ၏ ရင်တွင်းခံစားချက်ကို ပြောခွင့်မရကြပေ။ ထားရာနေ၊ စေရာသွားဘဝနှင့် စိတ်ကူးနှင့်ဆန္ဒတို့ ရောထွေးနေပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အကျဉ်းကျခံနေရသော စိတ်ကြောင့်ပင် မိမိတို့ ရင်တွင်းခံစားချက်ကို တေးကဗျာများ၊ အမျှော်စိုက်သီချင်းများဖွဲ့၍ ရင်ဖွင့်ခဲ့ကြသည်။ အလွမ်းအဆွေးကို ပုံကြီးချဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကုန်းဘောင်ခေတ်၌ တေးကဗျာလင်္ကာများ ထွန်းကားခဲ့ဟန် တူပါသည်။ သို့သော် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် သစ္စာစောင့်သိမှုစံတွင်မူ ပျောက်ကွယ်ခြင်း မရှိပေ။

နန်းတော်ထဲတွင် သမီးမိန်းကလေးမွေးက ပြည့်မျက်နှာ ဆိုသည့်အတိုင်း အရွယ်ရောက်လာလျှင် တစ်တိုင်းပြည်နှင့် တစ်တိုင်းပြည် တစ်ဖက်ဘုရင်၊ မင်းညီမင်းသားတို့ကို လက်ဆောင်ပဏ္ဏာအဖြစ် ဆက်သခြင်းမျိုး ခံရသည်။ နန်းတွင်းသူ ဘုရင့်သမီးတော်တို့သည် တိုင်းပြည်အတွက် အရေးပါသော ငြိမ်းချမ်းရေးလူသား ဖြစ်နေရပြန်သည်။ ဤသဘောတို့ကို နန်းတွင်းဇာတ်တော်တို့တွင် တွေ့မြင်ရပါသည်။ ထိုအနေအထားတွင် ထက်မြက်သော အမျိုးသမီးများ ရှိနေတတ်ပါသေးသည်။ သာဓကကြည့်လျှင် အီနောင်ဇာတ်တော်ပါ ပွတ်စပါးမင်းသမီးနှင့် ဣန္ဒာဝံသဇာတ်တော်ပါ ဘဂုတာရီမင်းသမီးကဲ့သို့သော အမျိုးသမီးများ ဖြစ်သည်။ သို့သော် များသောအားဖြင့် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ပါ မိန်းမပျိုများသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့သောစရိုက်များ အလေးကဲသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် နန်းတွင်းသူ၊ နန်းတွင်းသားတို့၏ ဘဝဓလေ့စွမ်းရည်တို့ကို အခြေတည်၍ ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့လေ့ရှိခြင်းကို နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများတွင် တွေ့ရပါသည်။

---

[၁] စ၊ ဦး၊ ၁၉၆၅၊ ၂၈၂။

၂။ ၆။ ဇာတ်တက်ပိုင်းတွင် ဇာတ်လမ်းဖြစ်ရပ်များကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာအောင် ဖန်တီးခြင်း

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများသည် အလွန်ရှည်လျားသည့်အလျောက် ပရိသတ်တို့ မငြီးငွေ့စေရန် ဇာတ်ကွက်အများအပြား ထည့်သွင်းရသည်။ ဇာတ်တက်ပိုင်းတွင် ဇာတ်ဆောင်များကို တိုးချဲ့ဖန်တီး၍ ဇာတ်လမ်းကို ရှုပ်ထွေးလာအောင် အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ပရိသတ်စိတ်ကို ဆွဲဆောင်ယူရသည်။ ရာမပြဇာတ်တော်ကြီးတွင် ရာမမင်းသား၊ သီတာမင်းသမီး၊ လက္ခဏာ သုံးဦးမှသည် ဒသဂီရိနှင့် ထပ်ဆင့်၍ ဆက်စပ်မိစေသည်။ လေးတင်ပွဲတွင် ဒသဂီရိသည် ပါဝင်ဆင်နွှဲပြီး သီတာဒေဝီကို ရယူရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ရာမှစ၍ သီတာဒေဝီကို ခိုးယူသွားသည်အထိ ဇာတ်ဆောင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကို ဆက်စပ်ယူပြီး ဇာတ်ဆောင်အချင်းချင်း အားပြိုင်စေမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဇာတ်လမ်းကို ရှုပ်ထွေးလာစေသည်။

ထိုရှုပ်ထွေးလာသော ဇာတ်လမ်းတွင်လည်း ပို၍အားပြိုင်မှု အရှိန်ကောင်းလာစေရန် ဇာတ်ဆောင်သစ်များကို ဖန်တီးယူသည်။ ထိုသူများမှာ ရာမမင်းသားဘက်မှ ပါဝင်သောသုကျိပ်၊ ဟနုမန်မျောက်တို့ ဖြစ်သည်။ ဒသဂီရိဘက်မှ ဦးရီးတော်မာရဇ္ဇ၊ နှမတော်ဂမ္ဘီနှင့် သားတော်နှစ်ဦးတို့ ပါဝင်သည်။ ထိုအရံဇာတ်ဆောင်များကို တိုးပွားဖန်တီး၍ ဇာတ်လမ်းကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေပြီး အားပြိုင်မှုကို အားကြီးလာအောင် ဆင်ယူသည်။

အီနောင်နန်းတွင်းဇာတ်တော်တွင် မူလက အီနောင်မင်းသားသည် ပွတ်စပါးမင်းသမီးနှင့် လက်ထပ်ရန် မိဘများက ဝမ်းတွင်းကတိ စီမံထားသည်။ ထိုအခါ ဇာတ်လမ်းကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေရန် အီနောင်မင်းသားသည် စစ်ကူသွားရာမှ နန်းကိန္နရာမင်းသမီးနှင့်တွေ့ဆုံပြီး ချစ်ကြိုက်ခဲ့သည်။ နန်းကိန္နရာမင်းသမီးနှင့် ချစ်ကြိုက်စဉ်တွင် လက်ထပ်ရန် ဝမ်းတွင်းကတိထားခဲ့သော ပွတ်စပါးမင်းသမီးကို မမြင်ဘူးသေးပေ။ ထိုမှတစ်ဆင့် စရကားမင်းသားနှင့် လက်ထပ်အံ့ဆဲဆဲဖြစ်နေသည့် ပွတ်စပါးမင်းသမီးကို တွေ့ပြီး ချစ်ကြိုက်မိပြန်သည်။ ထိုသို့ ချစ်ကြိုက်မိသည့်အတွက် လက်ထပ်တဲနန်းကို မီးရှို့ပြီး ပွတ်စပါးမင်းသမီးကို ခိုးယူခဲ့သည်။ ထိုသို့ ခိုးယူခြင်းဖြင့် သိကြားမင်းက ဒဏ်ခတ်သည့်အနေနှင့် လေမုန်တိုင်းကျစေပြီးလျှင် အီနောင်မင်းသားနှင့် ပွတ်စပါးမင်းသမီးကို ဝေးကွာသွားစေသည်။

ပွတ်စပါးမင်းသမီးသည် ဘမော်တန်တိုင်းပြည်နယ်စပ်သို့ ကျသွားသည်။ ဥဏ္ဏာကံဟူသောအမည်ဖြင့် ယောကျ်ားလေးအသွင်ဖြစ်စေကာ အီနောင်မင်းသားနှင့် ပြန်တွေ့ဆုံသော်လည်း အချင်းချင်း မမှတ်မိပေ။ စာရေးသူသည် ဇာတ်လမ်းကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေရန်နှင့် စာဖတ်သူ သိလိုစိတ်များ ထက်သန်လာစေရန် ဖန်တီးရာ၌ တန်ခိုးရှင်

ဇာတ်ဆောင်များကို လိုအပ်သလို သုံးလေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ မမှတ်မိခြင်းမှာ သိကြားမင်း ကျိန်စာကြောင့်ဟု အကြောင်းပြသည်။ ခမည်းတော်၊ မယ်တော် မင်းလေးပါး ဆိုမှသာ မှတ်မိစေဟု သိကြားမင်းက ကျိန်ဆိုခဲ့သည့် ဇာတ်ကွက်ဖြင့် ဇာတ်လမ်းကို ပိုမို ရှုပ်ထွေးလာစေရန် ဖန်တီးခဲ့သည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တွင် ဝိဇယမင်းသားကို ဗဟိုပြု၍ သီရိဝတီပြည်မှ သီရိရတနာမင်းသမီးနှင့် လက်ထပ်ရန် ကတိထားခဲ့သည်။ တစ်ဖက်မှလည်း ဝိဂရုဏ္ဍသိရသေ့ကြီး၏ထံတွင် ပညာသင်ကြားရာမှ ရသေ့ကြီး၏ သမီး သန္ဓေသူ သကနိတုံနှင့် ချစ်ကြိုက်ကာ နေပြည်တော်သို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့က သီရိရတနာနှင့် လက်ထပ်ရန် စေလွှတ်၍ သကနိတုံကို လှည့်ဖြားကာ သီရိဝတီပြည်သို့ သွားခဲ့သည်။ လမ်းခရီးတွင် နဂါးပြည်၊ ဘီလူးပြည် တို့ကို ဖြတ်သန်းရာမှ နဂါးမင်း၏ သမီးတော် သခ်ဝတီ နဂါးမင်းသမီး၊ ဘီလူးမင်း၏ သမီးတော် စိတ္တာစန္ဒာတို့နှင့် ချစ်ကြိုးသွယ်မိပြန်သည်။ သခ်ဝတီနှင့် ချစ်ကြိုးသွယ်ရန် အတွက် ဝိဇယကာရီသည် ရသေ့၏ကျောင်းသခ်မ်း၌ ဘောဂဝတီနဂါးမင်း၏သားတော် သခ်ဝတီ၏အစ်ကိုတော် သုရောဇဒတ္တနဂါးမင်းသားနှင့် ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်း ဖြစ်သည်ဟူသော အချက်ကို အကြောင်းခံ၍ အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ဖြစ်အောင် ဇာတ်လမ်းဆင်သည်။ ဘီလူးမင်းသမီးတော် စိတ္တာစန္ဒာနှင့် ချစ်ကြိုက်ရာတွင်မူ ဘီလူးပြည်ကို ဖြတ်သန်းရာ၌ စိတ္တာစန္ဒာ၏မောင်တော် ဘီလူးမင်းသား သာဒိဒေဝက ရန်ငြိုးဖွဲ့ကာ ဘွဲ့ဖြူလက်နက်ဖြင့် တိုက်ခိုက်သည့်အတွက် ဝိဇယကာရီ မေ့မျော သွားသည်။ ဝိဇယကာရီ၏လက်နက်များကို ရုက္ခစိုးနတ်က သိမ်းဆည်းပြီး ဘီလူးမင်းသားက အကျဉ်းချထားရာတွင် ဘီလူးမင်းသမီး စိတ္တာစန္ဒာက တွေ့မြင်၍ ချစ်ကြိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုနည်းဖြင့် ဇာတ်လမ်းတွင် ပိုမိုရှုပ်ထွေးခက်ခဲစေပြီး ဇာတ်ရှိန်တက် လာအောင် ဖန်တီးယူထားသည်။ ဇာတ်လမ်းပိုမိုရှုပ်ထွေးပြီး စိတ်ဝင်စားဖွယ် အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်စေရန် နဂါးမင်း၏သမီးတော် သခ်ဝတီ၊ ရသေ့၏သမီး သန္ဓေသူ သကနိတုံ၊ ဘီလူးမင်း၏သမီးတော် စိတ္တာစန္ဒာတို့နှင့် တွေ့ဆုံချစ်ကြိုးသွယ်စေသည်။ ဒိဋ္ဌလောကရှိ လူသားဇာတ်ဆောင်ကို ဒဏ္ဍာရီလောကရှိ ဇာတ်ဆောင်များနှင့် ပေါင်းစပ်ပေးခြင်းဖြင့် ဇာတ်လမ်းသည် ဒဏ္ဍာရီဆန်လာသည်။ အသင့်ယုတ္တိ အားနည်းသော်လည်း ဇာတ်လမ်း ဆန်းပြားသွားပါသည်။

ခြုံသုံးသပ်ချက်

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးပုံမှာ ဝတ္ထုရှည်များ၏ ဇာတ်လမ်း ဖန်တီးပုံနှင့် တူညီသည်ဟု ဆိုရမည်။ ဇာတ်ပျိုး၊ ဇာတ်နှိုး၊ ဇာတ်တက်၊ ဇာတ်ထွတ်၊ ဇာတ်ဆင်း၊ ဇာတ်သိမ်းပိုင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ ဝတ္ထု၏အင်္ဂါရပ်များကဲ့သို့ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်၊ ကာလဒေသနောက်ခံတို့ ပါဝင်သည်။ ကာလဒေသနောက်ခံအဖြစ် နန်းဓလေ့ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခမ်းအနားများကို ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့ထားသည့် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၏ သရုပ်ကို ပိုမိုပီပြင်စေသည်။

ဇာတ်ပျိုးပိုင်းတွင် ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်အကြောင်းများနှင့် စလေ့ရှိသည်။ ဇာတ်တက်ပိုင်းတွင်မူ ရှည်လျားသော ဇာတ်လမ်းနှင့်လိုက်ဖက်အောင် ဇာတ်ထွတ် အများအပြားကို ထည့်သွင်းသည်။ ဇာတ်လမ်းသည် ရှည်လျားလွန်းသောကြောင့် စာဖတ်သူတို့၏ စိတ်အာရုံ မငြီးငွေ့စေရန် စာရေးသူက ဒဏ္ဍာရီအကြောင်းအရာများကို ထည့်သွင်းဇာတ်ကွက်ဆင်သည်။ ဒဏ္ဍာရီဆန်သော ဇာတ်ကွက်များနှင့် ဒဏ္ဍာရီဆန်သော နတ်၊ ဘီလူး၊ နဂါး၊ ကိန္နရီ၊ ကိန္နရာ၊ ရေသူမ စသည့် ဇာတ်ဆောင်များကို ဖန်တီးယူသည်။ ထိုဇာတ်ဆောင်များကို လူသားဇာတ်ဆောင်နှင့် ဆက်စပ်ပြီးလျှင် ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ဆုံတွေ့ခြင်း၊ ကွဲကွာခြင်းဆိုသည့် ဇာတ်လမ်းဖြစ်ရပ်များကို ဖန်တီးယူသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုတွင် ထူးခြားချက်မှာ ဇာတ်လမ်းကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးရာတွင်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ထွေးလာအောင် ဖန်တီးရာတွင်လည်းကောင်း၊ တန်ခိုးရှင် ဇာတ်ဆောင်များ၊ ဒဏ္ဍာရီဆန်သော ဇာတ်ဆောင်များကို ထည့်သွင်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ လူနှင့်ဘီလူး၊ လူနှင့်နတ်၊ လူနှင့်နဂါး စသည်ဖြင့် မျိုးမတူ ဇာတ်ခြားသူများကို ချစ်ကြိုက်စေသော်လည်း ထိုသူတို့၏ ခံစားမှုများမှာ လူ့စိတ်၊ လူ့နှလုံးသားအတိုင်း ခံစားပြုမူပြောဆို တင်ပြရေးဖွဲ့သည့်အတွက် လူသားဇာတ်ဆောင်နှင့် နတ်၊ နဂါး၊ ဘီလူးဇာတ်ဆောင်များ ကြားတွင် ခံစားမှုများ ခြားနားမှုမရှိဘဲ တစ်သားတည်း ပေါင်းစည်းသွားပြီးလျှင် ကရုဏာသက်ဖွယ်၊ ထိတ်လန့်အံ့ဩဖွယ် ကြောက်ရွံ့ဖွယ် စသည့် ရသခံစားမှုအမျိုးမျိုး ပါဝင်လာသည်။ ထူးဆန်းထွေပြားသော ဇာတ်ကွက်များ ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို ရေးဖွဲ့သူတို့သည် ရည်ရွယ်ချက်အဖြစ် မင်းမိဖုရား၊ မင်းညီမင်းသားတို့ ကိုယ်ကျင့်တရားစောင့်ထိန်းစေရန် အသိပေးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်သို့ အလေးကဲသည်။ မင်းအနေနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ခြင်းကို အခြေတည်၍ ဇာတ်လမ်း၏ ပြဿနာ စတတ်သည်။ ဇာတ်တက်ပိုင်းများ၌လည်း

မင်းသား မင်းသမီးတို့ ကွဲကွာခန်း၊ လွမ်းဆွေးခန်းများကို ထည့်သွင်းရာ၌လည်း မင်းသားဖြစ်ပါလျက် ကိုယ်ကျင့်တရား မစောင့်ထိန်း၍ သိကြားမင်းက ဒဏ်ခတ်သည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ကို သုံးလေ့ ရှိသည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်များသည် ဒဏ္ဍာရီဇာတ်ဆောင် လွှမ်းမိုးသည်။ အသင့်ယုတ္တိ အားနည်းသည် ဆိုသော်လည်း ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကောင်းမွန်သည်။ အခွင့်ရတိုင်း မင်းကျင့်တရားဆိုင်ရာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဦးတည်သော ဇာတ်ကွက်များ ထည့်သွင်းလေ့ ရှိသည်။ ဝတ္ထုများတွင် ဇာတ်ရှိန်တက်စေရန် အသုံးပြုသည့် အားပြိုင်နည်းကိုလည်း သုံးလေ့ ရှိသည်။ အချစ်ရေးအရ အားပြိုင်ရသည်။ အချစ်ရေးအတွက် စစ်ရေးအားပြိုင်ရသည်။ မင်းသမီးအချင်းချင်း မင်းသားတစ်ဦးတည်းအပေါ်တွင် ချစ်အာရုံထား၍ အားပြိုင်ကြသည်။

ဣန္ဒာဝံသ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးတွင်လည်း လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်သည် ထူးခြားပြီး သဘာဝကျသော အားပြိုင်မှုကို သုံးထားသည်။ ဘဂုတာရီမင်းသမီး၏ မင်းသားအပေါ် ချစ်ခြင်းနှင့် မာနစိတ်တို့ အားပြိုင်သည်။ ဣန္ဒာဝံဘက်မှလည်း ဘဂုတာရီမင်းသမီးကို အချစ်စစ် အချစ်မှန်ဖြင့် ချစ်ခြင်းနှင့် အချစ်ရေး၌ ထွေပြားတတ်သောစိတ်တို့ အားပြိုင်ပြသည်။ မြန်မာနန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်းဆင်ပုံမှာ အိန္ဒိယမှ ရောက်ရှိလာသော ရာမယဏဇာတ်တော်ကြီး၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှု အရှိန်အဝါ ဩဇာသက်ရောက်မှု များပြားသည်ကို တွေ့ရသည်။ နန်းခလေ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့်အညီ ဒဏ္ဍာရီသဘောနှင့် ပရိသတ်ကို ဆွဲဆောင်သည်။ ဒိဋ္ဌလောကနှင့်လည်း တဖြည်းဖြည်းနီးကပ်လာအောင် ကြိုးစား၍ ဇာတ်လမ်းဆင်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရ ပါသည်။

နိဂုံး

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများသည် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ပါသည်။ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ ဆင်းသက်လာပုံလမ်းကြောင်းမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်သကဲ့သို့ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးဆိုသည့် စာပေအဖွဲ့ပုံစံကို ဖန်တီးယူကြသည့် စိတ်ကူးစိတ်သန်းမှာလည်း အံ့ဩဖွယ်၊ ချီးကျူးဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ဒဏ္ဍာရီလောကနှင့် ဒိဋ္ဌလောကကို ဆက်စပ်၍ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်တို့ကို ဖန်တီးယူပုံများသည် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်သည့်အလျောက် ဆက်လက် သုတေသနပြုသင့်သည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၁၉၉၄)။ ***စကားပြေသဘောတရား၊ စကားပြေအတတ်ပညာ***၊ ရန်ကုန်၊ စာပေလောက။

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၂၀၀၃)။ ***စာဆို့ဘဝ၊ စာဆိုလက်ရာ*** ၊ ရန်ကုန်၊ အားမာန်သစ်စာပေ။

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။(၂၀၀၅)။ ***"ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ မြန်မာပြဇာတ်အစဉ်အလာ"*** ၊ အမှတ် ၁၅၂၊ ကလျာမဂ္ဂဇင်း၊ ရန်ကုန်၊ ကလျာပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)။ (၂၀၀၆)။ ***ဇာတကပင်လယ်နှင့် ရာမယဏကို အခြေခံခြင်း*** ၊ ရန်ကုန်၊ ကံ့ကော်ဝတ်ရည်စာပေ။

စ၊ ဦး၊ မြဝတီမင်းကြီး။ (၁၉၆၅)။ ***အိမ်နောင်နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ ပထမတွဲ*** ။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်။

ဇော်ဂျီ။ (၂၀၀၄)။ ***ရသစာပေအဖွင့်နှင့်နိဒါန်း*** ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ နှင်းဦးလွင်စာပေတိုက်။

ဇော်ဂျီ၊ (၂၀၀၅)။ ***ရာမဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်*** ၊ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်။

ထွန်းမြင့်။ ဦး။ (ခုနှစ်မပါ)။ ***ဇာတကစာပေသမိုင်း***၊ ရန်ကုန်။

နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်။ (၂၀၀၁)။ ***ရာမပြဇာတ်တော်ကြီး(ပထမတွဲ)***၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ သမိုင်းသုတေသန ဦးစီးဌာန၊ တူဒေးစာအုပ်တိုက်။

နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်။ (၂၀၀၂ က)။ ***ရာမပြဇာတ်တော်ကြီး(ဒုတိယတွဲ)***၊ ရန်ကုန်၊ သမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန၊ တူဒေးစာအုပ်တိုက်။

နေမျိုးနာဋ္ဌကကျော်ခေါင်။ (၂၀၀၂ ခ)။ ***ရာမပြဇာတ်တော်ကြီး(တတိယတွဲ)***၊ ရန်ကုန်၊ သမိုင်းသုတေသနဦးစီးဌာန၊ တူဒေးစာအုပ်တိုက်။

ပဒေသရာဇာ၊ ဝန်ကြီး။ (၁၉၆၀)။ ***မဏိကကက်ပြဇာတ်***၊ ရန်ကုန်၊ ရှေးဟောင်းသုတေသနဌာန။

ဖေမောင်တင်၊ ဦး။ (၁၉၆၉)။ ***မြန်မာဝတ္ထုသမိုင်းအစ***၊ ပထမအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ စိန်ပန်းမြိုင်စာပေ။

ဘတင်၊ ဦး၊ ရွှေပြည်။ (၁၉၆၆)။ ***မြဝတီစာပေဂီတ***၊ ပထမအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ပြည်ချစ်စာပေ။

မင်းမိ၊ သခင်။ (၁၉၆၅)။ ***ကေသာသီရိပြဇာတ်***၊ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်။

မောင်မောင်တင်၊ မဟာဝိဇ္ဇာ။(၁၉၇၁)။ ***ပြဇာတ်နှင့်ပြဇာတ်စာပေ***၊ ပထမအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

ရဋ္ဌသာရ၊ မဟာ၊ အရှင်။ (၂၀၀၀)။ ***သံဝရပျို့***။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာန။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်။ (မ ၁၂၁၄)။ ***ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ ပထမတွဲ***။ ရန်ကုန်၊ ဗြိတိသျှဘားမားပုံနှိပ်တိုက်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်။ (မ ၁၂၁၆)။ ***ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ ဒုတိယတွဲ***။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်။(မ ၁၂၇၅)။ ***ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ တတိယတွဲ***။ ရန်ကုန်၊ ဗြိတိသျှဘားမားပုံနှိပ်တိုက်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်။(၁၉၀၅)။ ***ဝိဇယကာရီ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ စတုတ္ထတွဲ***။ ရန်ကုန်၊ ဗြိတိသျှဘားမားပုံနှိပ်တိုက်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်။ (၁၉၅၉–က)။ ***ကုန္တာဝံသ နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ ပထမတွဲ***။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်။ (၁၉၅၉–ခ)။ ***ကုန္တာဝံသနန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီး၊ ဒုတိယတွဲ***။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်။

သော်ဇင်၊ ဦး။ (၁၉၆၇)။ ***ပြဇာတ်ကထာ***၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။